

VOORONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 5 van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, tot wijziging van het Groeipakketdecreet van 2018 en tot uitlegging van artikel 8 van het Groeipakketdecreet van 2018

Samenvatting

Voorliggend ontwerp van decreet legt een aantal wijzigingen van de regelgeving met betrekking tot de toelagen in het kader van het gezinsbeleid voor op basis waarvan de regelgeving wordt afgestemd op de reeds toegepaste praktijk of enkele structurele problemen worden opgelost.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Op 1 januari 2019 trad het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid (het Groeipakketdecreet van 2018) in werking. Met dit decreet nam Vlaanderen, naar aanleiding van de zesde staatshervorming, de bevoegdheid en de uitbetaling inzake de gezinsbijslagen zelf in handen. De kinderbijslag werd omgevormd en maakt voortaan onderdeel uit van het Groeipakket.

Sinds de inwerkingtreding van het Groeipakket werd er door het agentschap Opgroeien regie en het Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid een project 'borging van de regelgeving Groeipakket' opgestart met oog op het traceren van anomalieën in de regelgeving en oplossen van operationele en structurele problemen. Hiertoe werd er een structuur uitgewerkt om signalen uit verschillende bronnen te capteren, zoals de Geschillencommissie, de uitbetalingsactoren, de klachten- en bemiddelingsdienst en de kwaliteitscontrole van het VUTG, de Vlaamse ombudsman en andere externe partners.

Anderhalf jaar na de inwerkingtreding van het Groeipakket voerde het agentschap Opgroeien regie samen met het Agentschap Uitbetaling Groeipakket (VUTG) ook een evaluatie uit. Met deze evaluatie werd er nagegaan of de verschillende doelstellingen die naar voren werden geschoven bij de invoering van het Groeipakketdecreet van 2018,

bereikt worden met het huidige Groeipakket. Op 14 juli 2021 werd de Resolutie over het gevolg dat wordt gegeven aan de evaluatie van het Groeipakket aangenomen door de plenaire vergadering.

Naar aanleiding van het project 'borging van de regelgeving Groeipakket' en de evaluatie na anderhalf jaar Groeipakket, legt voorliggend ontwerp van decreet een aantal wijzigingen van de regelgeving voor op basis waarvan de regelgeving wordt afgestemd op de reeds toegepaste praktijk of enkele structurele problemen worden opgelost. In de verdere toelichting bij de artikelen wordt telkens meer uitleg gegeven bij de voorliggende wijzigingen.

B. Impactanalyse

Impact op kinderen en jongeren (JoKER)

Bij de opmaak van het Groeipakketdecreet van 2018 is er een JoKER opgesteld geweest, die geïntegreerd in de armoedetoets werd uitgevoerd ten gevolge van de conceptnota van de Vlaamse Regering "Voor elk kind en elk gezin een groeipakket op maat". Deskundigen vanuit het Kinderrechtencommissariaat en de Kinderrechtencoalitie werden betrokken bij het opstellen van dit document. De impact op kinderen en jongeren is dus uitgebreid nagegaan bij de opmaak van het Groeipakketdecreet van 2018 en werd positief bevonden. Niettegenstaande deze uitgebreide consultatie voor JoKER bij opmaak decreet, zijn er sinds de invoering van het Groeipakket in 2019 toch een aantal ongewenste effecten naar boven gekomen, waar dit ontwerp van decreet een antwoord wil op bieden.

Deze ongewenste effecten zijn een stuk naar boven gekomen door signalen vanuit de praktijk en vanuit burgers, waar rekening mee is gehouden in de evaluatie in het Groeipakket. In de evaluatie werden aanbevelingen gedaan, die ook aan bod zijn gekomen tijdens hoorzittingen, met o.a. de Gezinsbond, in het parlement. Tot slot kan het kinderrechtencommissariaat ook op eigen initiatief adviezen uitbrengen.

Dit voorontwerp van decreet bevat enerzijds een aantal technische wijzigingen, die geen impact hebben op kinderen en jongeren en een bestaande praktijk afdekken (namelijk artikels 10 t.e.m.14, 16 t.e.m. 19) Anderzijds zijn er een aantal inhoudelijke wijzigingen, die van belang zijn voor kinderen en jongeren:

1. Leerlingen die in een MFC verblijven worden ook als interne leerling beschouwd (net als leerlingen in een internaat) waardoor zij recht kunnen hebben op een verhoogde schooltoeslag (artikel 3).
  - a. Nuloptie: momenteel ontvangen deze leerlingen een 'gewone' schooltoeslag als ze voldoen aan de voorwaarden, wat een lager bedrag is dan de schooltoeslag voor kinderen in een internaat;

- b. Gekozen optie: leerlingen in een internaat ontvangen ook het bedrag schooltoeslag voor interne leerling, en worden zo meer ondersteund.
- 2. Voor gezinnen in co-ouderschap is er een lacune voor meerderjarige kinderen, waar een familierechter geen verblijfsregeling zal opleggen (artikel 5)
  - a. Nuloptie: vanuit het Groeipakket wordt geacht dat de verblijfsregeling die al gold voor de meerderjarigheid blijft doorlopen. Voor gezinnen kan dit tot ongewenste effecten leiden en problemen geven om te weerleggen bij wijziging of wanneer er tijdens de minderjarigheid geen verblijfsregeling werd vastgesteld.
  - b. Gekozen optie: voor meerderjarige kinderen wordt de mogelijkheid voorzien om de verblijfsregeling aan te tonen aan de hand van een geregistreerde onderlinge overeenkomst, afgesloten tussen de ouders en geregistreerd door de bevoegde dienst zoals bepaald in het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten. De verblijfsregeling vastgesteld tijdens de minderjarigheid blijft ook na de meerderjarigheid gelden en bij gebreke aan een vastgestelde verblijfsregeling of geregistreerde overeenkomst, wordt het meerderjarig kind geacht hoofdzakelijk te verblijven op zijn woonplaats.
- 3. De termijn tussen uit- en inschrijving in een school van 15 kalenderdagen leidt tot problemen met de schooltoeslag (artikel 7 en 8)
  - a. Nuloptie: een leerling die uiterlijk vijftien kalenderdagen na de datum van uitschrijving in het lager onderwijs niet opnieuw is ingeschreven in het lager onderwijs geen recht meer heeft op de selectieve participatietoeslag (schooltoeslag) voor dat betreffende schooljaar. Wanneer een leerling zich op de laatste schooldag voor de kerst- of paasvakantie uitschrijft en zich de eerstvolgende schooldag opnieuw inschrijft zijn er echter meer dan vijftien kalenderdagen verstreken, waardoor de schooltoeslag wordt teruggevorderd
  - b. Gekozen optie: de termijn van vijftien kalenderdagen wordt aangepast naar 21 kalenderdagen waardoor de nadelige gevolgen van de administratieve praktijk bij de scholen wordt opgelost (langer dan 21 kalenderdagen is niet nodig). Hierdoor zal een leerling voldoende tijd hebben om zich opnieuw in te schrijven na de kerst- en/of paasvakantie.
- 4. Leerlingen die in de loop van het jaar veranderen van richting, waardoor er mogelijks recht is op een lager bedrag aan schooltoeslag, moeten dit verschil terugbetalen na het einde van het schooljaar (artikel 9).
  - a. Nuloptie: In het kader van de schooltoeslag wordt er rekening gehouden met de toestand op 30 juni. Het onderwijstype waar de leerling op dat moment is ingeschreven bepaalt het definitieve bedrag van de

schooltoeslag. Als een leerling dus is veranderd van richting, moet het te veel betaalde bedrag aan schooltoeslag worden teruggevorderd.

- b. Gekozen optie: we voorzien een wijziging zodat de leerling die tijdens het schooljaar van richting verandert (bv. van eerste leerjaar naar 3^e kleuterklas) de leerling recht blijft hebben op het hoogste bedrag van de verschillende richtingen (in het voorbeeld: het bedrag dat geldt voor het eerste leerjaar).
5. Sinds 1 januari 2019 hebben de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) die een attest van immatriculatie hebben, recht op het Groeipakket. Maar momenteel ontvangt een NBMV ofwel 3/3 van het Groeipakket ofwel een derde, respectievelijk naargelang ze in een federaal opvangcentrum verblijven ofwel geplaatst zijn in een voorziening/instelling van niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (NRTJ). Deze situatie creëert spanning binnen de leefgroepen en (financiële) ongelijkheid en vergroot de kans dat jongeren een meer aangepaste omkadering weigeren (en dus geen overstap maken naar NRTJ) op basis van louter financiële argumenten (artikel 12).
  - a. Nuloptie: we bestendigen de ongelijkheid tussen enerzijds NBMV die verblijven in opvangstructuren Fedasil en anderzijds NBMV in voorziening van NRTJ. De ondersteuning vanuit het Groeipakket verschilt dus, terwijl er in beide gevallen ondersteuning is vanuit de overheid. Dit creëert ook spanningen binnen leefgroepen.
  - b. Gekozen optie: vanuit het belang van het kind (nl. dat ze ingaan op de beste omkadering, los van financiële argumenten) en recht van het kind op het Groeipakket, is het belangrijk om voor alle kinderen ten laste van de openbare overheid dezelfde ondersteuning te bieden vanuit het Groeipakket. We voorzien een wijziging zodat alle kinderen die materiële ondersteuning krijgen en die dus ten laste zijn van de openbare overheid (ongeacht welke overheid) een derde van hun recht op gezinsbijslagen blijven ontvangen, zoals kinderen die nu al geplaatst zijn in een instelling. Eénmaal het kind of de jongere geen materiële ondersteuning meer geniet, ontvangt de begunstigde opnieuw het volledige bedrag van de gezinsbijslagen.
6. Gezinnen waar een ouder overlijdt na 1/1/2019 en er nog geen verworven rechten golden op verhoogde wezentoeslag, gaan over naar het nieuwe basisbedrag van het Groeipakket en de halfwezentoeslag. In zeer uitzonderlijke gevallen kan een gezin een lager bedrag aan Groeipakket ontvangen na het overlijden in vergelijking met het bedrag voor het overlijden (artikel 20).
  - a. Nuloptie: in uitzonderlijke gevallen van nieuw-samengestelde gezinnen waar er een ouder overlijdt, kan er een verlies zijn aan ondersteuning van het Groeipakket na het overlijden van een ouder dan in de maand voor het overlijden.

- b. Gekozen optie: indien wordt vastgesteld dat de weeskinderen in het gezin van de begunstigen samen minder gezinsbijslagen (nieuwe basisbedrag + wezentoeslag) zullen ontvangen dan in de maand voor het overlijden (oude basisbedrag + leeftijdstoelage) zullen de weeskinderen in het gezin van de begunstigde het bedrag van het oude basisbedrag en leeftijdstoelage behouden.

Deze wijzigingen hebben dus een positieve impact op kinderen en jongeren, omdat enerzijds ongewenste effecten worden voorkomen en anderzijds grotere ondersteuning wordt geboden. Zo wordt het Groeipakket een stuk geoptimaliseerd.

C. Totstandkomingsprocedure

Het ontwerp werd aangepast aan het legistiek en taaladvies van 9 november 2021.

Het JoKER-advies werd bekomen op 2 december 2021 en 23 december 2021.

Het advies van de SERV werd bekomen op 24 januari 2022.

Het advies van de Vlaamse Raad WVG werd bekomen op 4 februari 2022.

Het advies van de Raad van State werd bekomen op 18 maart 2022.

II. Adviezen

A. Advies SERV

De SERV leverde op 24 januari 2022 op eigen initiatief een advies af over het voorontwerp van decreet waarbij de SERV een aantal punctuele opmerkingen formuleert.

De SERV merkt op dat nu voor een aantal wezen een oplossing wordt uitgewerkt. Dat is goed, maar onvoldoende voor de SERV. De SERV vraagt om het basisuitgangspunt van het Groeipakket en de overgangsregeling waarbij het criterium van geboortedatum van het kind geldt als een fair principe, op dit punt consequent toe te passen. Volgens de SERV wordt in de regelgeving voor de wezen de principes uit de overgangsregeling en de principes van de nieuwe regelgeving in het Groeipakket met elkaar vermengd, met name de dag van overlijden van de ouder voor wezentoelage en de dag van geboorte van het kind voor de andere componenten van het Groeipakket.

Repliek: Voor verdere duiding kan hiervoor verwezen worden naar het antwoord geformuleerd bij het advies van de Vlaamse Raad WVG bij artikel 20 van het voorontwerp.

De SERV vraagt bijzondere aandacht voor de uitbetaling van het Groeipakket via circulaire cheque, los van de reden waarom deze uitbetaling via circulaire cheques gebeurt (technisch dan wel sociaal). Het is voor alle gezinnen een belangrijke

bekommernis om het Groeipakket zo snel als mogelijk uit te betalen. De SERV acht de huidige bijsturing (uitbreiding tot alle toelagen voorzien binnen het Groeipakket) een eerste stap in de goede richting. In de mate dat de cheques vaker toegepast moeten worden bij gezinnen met een zekere kwetsbaarheid vraagt de SERV om in dialoog te treden met de doelgroep (o.a. via verenigingen waar armen het woord nemen, SAAMO, sociale diensten, Huis van het Kind, ondersteuners GBO en 1G1P, ...) om voor de gezinnen zonder bankrekening te zoeken naar de meest optimale manier om het Groeipakket aan hen uit te betalen.

Repliek: Voor verdere duiding kan hiervoor verwezen worden naar het antwoord geformuleerd bij het advies van de Vlaamse Raad WVG bij artikel 13 van het voorontwerp.

De SERV vraagt aandacht voor de bekommernis van de Inspectie Financiën over de opvangkosten in de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp en de jongeren die verblijven in een voorziening van FEDASIL. Voor de kinderen waarvoor de Vlaamse gemeenschap het Groeipakket betaalt, moet de materiële ondersteuning betaald worden, ongeacht of zij verblijven in een gemeenschaps- dan wel een federale voorziening en ongeacht of dit aanbod rechtstreeks of niet-rechtstreeks toegankelijk is. De middelen voor materiële ondersteuning moeten op gelijke wijze ten goede komen aan de kinderen en jongeren (zakgeld, kleding, ...).

Repliek: Ervoor zorgen dat kinderen op dezelfde manier ondersteund worden ongeacht welke overheid het aanbod financiert en wie de toegang tot het aanbod bepaalt, is een gedeelde bekommernis. Ter informatie, de gefinancierde opvangplaatsen Jeugdhulp-Fedasil, die vroeger RTJ waren, zijn sinds 1 maart 2020 omgevormd van RTJ naar NRTJ. Dit betekent dat voor de jongeren in deze opvangplaatsen de verdeelsleutel al van toepassing is. De subsidiëring van de opvangplaatsen georganiseerd of gesubsidieerd Fedasil en gefinancierd vanuit de federale overheid zorgt ervoor dat de materiële ondersteuning voor deze jongeren ook daar gegarandeerd blijft.

De SERV merkt op dat het werken met autonome financieringsstromen buiten het Groeipakket nooit gezien mag worden als een kostenbesparend element dat leidt tot een vermindering van de voorziene middelen voor het Groeipakket. De middelen van de autonome financieringsstromen moeten te allen tijde volledig afgedekt zijn door middelen binnen het Groeipakket. Als een kind/jongere de voorziening verlaat en het volledige Groeipakket terug ontvangt, moeten deze uitgaven immers binnen het Groeipakket gedekt kunnen worden.

Repliek: Dit is geen besparing, en uiteraard, als een kind niet meer geplaatst is, dan zal het (terug) 3/3 van het Groeipakket ontvangen.

B. Advies Vlaamse Raad WVG

In zijn advies van 4 februari 2022 heeft de Vlaamse Raad WVG het voorontwerp van decreet onderzocht en enkele opmerkingen geformuleerd.

Artikel 7 en artikel 8 – uit- en inschrijving binnen 21 kalenderdagen

De raad vraagt om m.b.t. de termijn tussen uit- en inschrijving duidelijker in het decreet of de memorie van toelichting te benadrukken dat een uitschrijving voor de zomervakantie nooit voor problemen kan zorgen als de nieuwe inschrijving pas gebeurt na de zomervakantie.

Repliek: De memorie van toelichting zal hiertoe worden verduidelijkt.

De raad acht de aangepaste termijn van 21 kalenderdagen in bepaalde situaties nog te kort en verwijst hiervoor naar de verlengde paas- en kerstvakantie omwille van COVID-19 maatregelen. De raad dringt aan om de termijn in dergelijke gevallen te verlengen en deze uitzondering decretaal te verankeren.

Repliek: Zoals de raad zelf aangeeft, gaat het in geval van de COVID-maatregelen om zeer uitzonderlijke omstandigheden, waar scholen ook van op de hoogte zijn, en waarvoor ook bijzondere maatregelen werden genomen. In het kader van deze wijziging schatten we in dat een verlenging van 15 naar 21 kalenderdagen voldoende is om ongewenste effecten te kunnen neutraliseren. Een langere termijn inschrijven is niet wenselijk vanuit de doelstelling dat we ouders en kinderen willen motiveren om lange onderbrekingen te vermijden, zodat de kinderen hun schoolloopbaan naadloos kunnen verderzetten.

Artikel 12 – kinderen met recht op materiële ondersteuning

De raad stelt vast dat de maatregelen in artikel 12 zullen leiden tot een minderuitgave vanuit het Groeipakket voor de kinderen en jongeren die opgevangen worden in de FEDASIL-instellingen en rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpvoorzieningen. De raad vraagt dat de doelstelling – om alle jongeren/kinderen die ten laste zijn van de openbare overheid gelijk te behandelen – gehandhaafd wordt en roept de bevoegde instanties op om in samenspraak tot oplossingen te komen die deze gelijke behandeling verzekeren.

Repliek: Dit is een gedeelde bekommernis, namelijk ervoor zorgen dat alle kinderen op dezelfde manier ondersteund worden. Vandaar deze regelgevende wijziging. Wat de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpvoorzieningen betreft, wordt er hier waarschijnlijk verwezen naar de gefinancierde opvangplaatsen Jeugdhulp-Fedasil. Deze opvangplaatsen waren inderdaad RTJ, maar zijn sinds 1 maart 2020 omgevormd van RTJ naar NRTJ. Dit betekent dat de verdeelsleutel voor deze jongeren al van toepassing is, en op die manier een gelijke behandeling verzekerd is.

Voor de opvangstructuren van en gefinancierd door Fedasil is er de wijziging aan artikel 68 van het Groeipakketdecreet van 2018, om hetzelfde effect te bekomen. En het effect is om de NBMV 1/3 van het Groeipakket toe te kennen, zolang die geniet van materiële ondersteuning. Langs de andere kant is het niet de bedoeling om een dubbele financiering te creëren, en wordt het 2/3 deel van Groeipakket niet aan Fedasil uitbetaald omdat Fedasil voor de materiële ondersteuning van de NBMV die zij opvangt al federaal gefinancierd wordt. Dit in tegenstelling tot de Vlaamse jeugdhulpvoorzieningen, waar het 2/3e altijd een deel van de subsidiëring dekte.

Artikel 12 – pleegzorgtoeslag

De raad benadrukt in zijn advies dat het in de driehoek 'ouder-kind-pleegouder' belangrijk is dat een goed evenwicht wordt gezocht tussen de verschillende behoeften en belangen van de drie betrokken partijen. Het is voor de raad belangrijk dat, zowel in geval van perspectiefzoekende pleegzorg als in geval van perspectiefbiedende pleegzorg, de omgang met de biologische ouders (waar nodig) ondersteund wordt. Hij vraagt initiatieven van de Vlaamse overheid om ook bij perspectiefbiedende pleegzorg aan de biologische ouder een ondersteuning toe te kennen die de omgang met zijn kinderen ondersteunt.

Repliek: Onder de AKBW werd de pleegzorgtoeslag enkel toegekend aan de biologische ouders en dit op voorwaarde dat ze duurzame band onderhielden met hun kind. In de praktijk bleek dat deze voorwaarde moeilijk te controleren was en dat het bedrag pleegzorgtoeslag niet altijd het kind ten goede kwam. Bij de invoering Groeipakket werd vanuit die overweging een onderscheid ingevoerd tussen perspectiefzoekende en perspectiefbiedende pleegzorg.

In geval van perspectiefzoekende of kortdurende pleegzorg gaan hulpverleners samen met de ouders intensief aan de slag om hun leven weer op de rails te krijgen en hun problemen aan te pakken. De biologische ouders ontvangen de pleegzorgtoeslag vanuit de overtuiging dat het belangrijk is dat contact tussen biologische ouders en kind gestimuleerd wordt en de situatie hersteld wordt.

In geval van perspectiefbiedende of langdurige pleegzorg hangt het af van situatie tot situatie hoe sterk band tussen kind en biologische ouders is. Sowieso is het aangewezen dat er contact behouden blijft, maar de keuze werd hier gemaakt om daarvoor geen financiële incentive vanuit het Groeipakket te voorzien. Er is gekozen om pleegzorgtoeslag toe te kennen aan pleegzorgers, zodat het bedrag terecht komt bij het kind zelf.

Artikel 13 – circulaire cheque

De raad dringt er op aan om bij de bepaling van een alternatief betaalmiddel rekening te houden met de doelgroep en vraagt om in dialoog met hen te gaan.

Repliek: Er worden momenteel gegevens verzameld bij de uitbetalingsactoren. Op basis van de analyse van deze gegevens wordt nadien effectief met de doelgroep in dialoog gegaan.

Artikel 20 – wezentoeslag

De raad pleit voor een gelijke behandeling van alle weeskinderen en hun gezinnen.

Repliek: We willen benadrukken dat met het Groeipakket er geen ongelijke behandeling werd ingevoerd voor de wezen. In het Groeipakket werd voor de wezentoeslag een regeling ingevoerd die vanuit de combinatie van een sterk nieuw basisbedrag, de (onvoorwaardelijke) (half)wezentoeslag en de versterkte sociale toeslag een heel gerichte ondersteuning biedt daar waar de noden het grootst zijn.

De invoering van een (half)wezentoeslag is gemotiveerd vanuit de overweging dat er geen andere ouder meer is die een onderhoudsbijdrage kan betalen voor kinderen, zoals wel het geval is bij gescheiden ouders. Daarom ook de keuze om de (half)wezentoeslag onvoorwaardelijk toe te kennen, dus zolang het kind recht heeft op het Groeipakket.

De overlevende ouder wordt dus niet langer financieel afgestraft wanneer die op het ogenblik van het overlijden van de ex-partner reeds een nieuw gezin hadden gevormd, of wanneer die na verloop van tijd na het overlijden van de partner toch opnieuw een gezin vormen met een nieuwe partner.

Daarmee wordt ook hier afstand genomen van de benadering in de oude regelgeving inzake de gezinsbijslagen die steeds vertrok vanuit het kostwinnersmodel en baseren we ook de regelgeving inzake de wezenbijslag op de pijlers van het Groeipakket: een brede ondersteuning die wordt afgestemd op de financiële noden van gezinnen, rekening houdende met hun gezinsgrootte.

Met de invoering van het Groeipakket werd een effect gecreëerd op een bepaald ogenblik, namelijk 31 december 2018. De overgangsregeling baseert zich voornamelijk op dit ijkpunt om te bepalen voor welk kind er welk type van bedragen zal blijven gelden. Maar hieraan ligt dus een objectief criterium ten gronde, namelijk het moment van de invoering van het Groeipakket.

Daarnaast zijn er in de overgangsregeling bepalingen die zich enten op de feitelijke situatie. De sociale toeslagen bijvoorbeeld enten zich op de concrete inkomenspositie van een persoon gedurende een bepaalde tijdsperiode. Vanuit gelijkberechtiging werd het absoluut wenselijk geacht dat gezinnen die voor 1 januari 2019 enkel recht konden openen op een sociale toeslag als zij aan een bepaald statuut voldeden, op gelijke wijze te behandelen als gezinnen die een gezin starten na 1 januari 2019,

maar zich in een gelijke inkomenspositie bevinden. Gezien deze gelijke feitelijke situatie, worden rechten op een gelijke manier toegekend.

Het recht op wezentoeslag ontstaat omwille van het overlijden van een ouderfiguur. De datum 31 december 2018 is niet het feitelijke element dat aan de grondslag ligt van een mogelijk recht op deze toeslag. Het overlijden van een ouder na de invoering van het Groeipakket op een verschillende wijze gaan behandelen, zou net de ongelijkheid creëren.

Wij hopen dat de Raad deze overwegingen mee kan nemen in haar verdere adviezen en met deze repliek de gelijke behandeling van kinderen kan onderschrijven.

We willen ook meegeven dat we er ons bewust van zijn dat in de overgangsregeling de absolute garantie van verworven rechten op 31 december 2018 tot gevolg heeft dat weesgezinnen die op dat moment reeds bestonden, ten volle de uitwerking van de federale regeling inzake de wezenbijslag garandeert, maar de mogelijke onwenselijke effecten uit de federale regelgeving evenzeer overeind blijven.

We geloven echter in de fundamenteën van de nieuwe regelgeving en pakken met dit ontwerp van decreet een onvoorzien negatief effect aan in de overgangsregeling. Een negatief effect dat sowieso een uitermate beperkte reikwijdte kent en enkel in zeer specifieke gezinstypes optreedt, maar we dus met dit ontwerp van decreet compenseren.

Artikel 24 – inwerkingtreding

Repliek: Artikel 5, 1° t.e.m. 3°, artikel 11 en artikel 13 zullen de tiende dag na de publicatie van het decreet in het Belgisch Staatsblad in werking treden. Aangezien dit de gebruikelijke termijn van inwerkingtreding is van decreten en besluiten werd dit niet uitdrukkelijk benoemd in het decreet (artikel 56 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen).

Technische opmerkingen

De technische opmerkingen m.b.t. de memorie van toelichting zullen worden aangepast.

C. Advies Raad van State

De Raad van State verleende zijn advies 71.033/1 op 18 maart 2022. Hierbij wordt ingegaan op het advies van de Raad van State. De betrokken randnummers van het advies zullen steeds vermeld worden.

Artikel 3

De Raad van State doet in haar advies de aanbeveling om in artikel 3, waar momenteel verwezen wordt naar 'het multifunctioneel centrum als vermeld in het BVR van 26 februari 2016, zelf tot uitdrukking te brengen dat het gaat om een erkend multifunctioneel centrum voor minderjarige personen met een handicap. De Raad van State raadt bovendien af om naar teksten van lager hiërarchisch niveau te verwijzen, omdat dit problemen kan doen ontstaan bij wijziging van die lagere teksten. (randnummer 4)

Ingevolge dit advies wordt de ontworpen bepaling aangepast.

Artikel 4

Met betrekking tot artikel 4 van het ontwerp merkt de Raad van State volgende zaken op:

De Raad van State merkt op dat de terugwerkende kracht onvoldoende wordt gemotiveerd dat deze uitwerking onontbeerlijk zou zijn voor het verwezenlijken van een doelstelling van algemeen belang. De Raad wijst er op dat de bepaling formeel niet is geredigeerd als een interpretatieve decreetsbepaling. (randnummer 3.3.)

Artikel 4 van het ontwerp van decreet verduidelijkt dat een attest van immatriculatie geen bewijs is van de voorwaarde 'toegelaten of gemachtigd zijn om in België te verblijven of er zich te vestigen', zoals bedoeld in artikel 8, §1, eerste lid, 1°, van het Groeipakketdecreet van 2018.

Het Grondwettelijk Hof heeft in zijn arrest nr. 12/2013 van 21 februari 2013 (B.12.2) bevestigd dat de wetgever het recht (in casu gewaarborgde gezinsbijslag) mag voorbehouden voor kinderen van wie kan worden vermoed dat hun verblijf in België relatief gestabiliseerd is. Bijgevolg mag er verondersteld worden dat ze definitief of op zijn minst voor een betekenisvolle duur in België zijn gevestigd.

Het Hof van Cassatie heeft hierover echter in zijn arrest van 8 april 2019 een a contrario redenering opgebouwd. Alhoewel het Hof van Cassatie erkent dat een attest van immatriculatie een tijdelijke en precaire toelating betreft, heeft het bepaald dat dit specifiek i.k.v. artikel 9ter van de wet van 15 december 1980 m.b.t. de gewaarborgde gezinsbijslag, toch een recht gaf op de gewaarborgde gezinsbijslagen.

Hoewel beide arresten specifiek betrekking hebben op een andere regelgeving dan het Groeipakket, nl. de gewaarborgde gezinsbijslag, kan worden vastgesteld dat beide regelgevingen, wat betreft de voorwaarde van toegelaten en gemachtigd zijn in België te verblijven of er zich te vestigen, gelijklopend zijn en een duurzaam karakter vragen.

Gelet op het voormelde arrest van het Hof van Cassatie, dat na de inwerkingtreding van het Groeipakketdecreet van 2018 werd uitgesproken, ziet de

Vlaamse regelgever zich genoodzaakt om expliciet in de regelgeving een interpretatie te geven aan de voorwaarde om toegelaten of gemachtigd te zijn in België te verblijven of er zich te vestigen, zodat hierover geen interpretatiemoelijkheden zouden ontstaan ten gevolge van deze rechtspraak.

Het is - net als voor de federale regelgeving de bedoeling was (zie de wet op de gewaarborgde gezinsbijslagen) - ook voor de Vlaamse regelgever de bedoeling om enkel bij expliciete toelating of machtiging om op het grondgebied te verblijven dergelijk verblijfsstatuut te erkennen. Dit blijkt ook uit de expliciet, benoemde uitzondering in artikel 2 van het MB van 13 maart 2019. Deze toont aan dat bij de redactie van het Groeipakketdecreet van 2018 een attest van immatriculatie geen toelating of machtiging in de zin van artikel 8, §1, eerste lid, 1°, van het Groeipakketdecreet van 2018 inhoudt en bijgevolg ook geen rechten werden toegekend (met uitzondering van artikel 2 van het MB van 13 maart 2019).

Verder wordt de titel en de ontworpen bepaling aangepast om in overeenstemming te zijn met wetgevingstechnische richtlijnen voor interpretatieve bepalingen. Aangezien de terugwerkende kracht inherent is aan een interpretatief decreet wordt de datum van inwerkingtreding geschrapt.

Met betrekking tot de tekst van de ontworpen bepaling merkt de Raad van State nog op dat deze onduidelijk werd geformuleerd (randnummer 6). De bepaling wordt in functie van deze opmerking geherformuleerd.

De Raad van State wijst er bovendien op dat er moet worden nagegaan of het toekennen van een recht op gezinsbijslagen voor een kind dat op het grondgebied verblijft op basis van een attest van immatriculatie afbreuk doet aan de gelijke behandeling waarop het kind of zijn ouders recht hebben wanneer ze als vluchteling worden erkend. (randnummer 7.2)

Met betrekking tot artikel 4 van het ontwerp kan samen met de Raad van State worden vastgesteld dat er zich geen problemen stellen m.b.t. het gelijkheidsbeginsel. De gezinsbijslagen hebben tot doel gedeeltelijk tegemoet te komen in de opvoedingskosten. Aangezien de federale overheid voorziet in huisvesting, kleding, voedsel en dergelijke voor vluchtelingen, kan er worden vastgesteld dat de opvoedingskosten door de federale opvangmaatregelen worden afgedekt.

Met betrekking tot de standstill-verplichting van artikel 23 van de Grondwet wijst de Raad van State erop dat deze verplichting niet in de weg staat dat de bevoegde wetgever het beschermingsniveau, dat wordt geboden door de van toepassing zijnde wetgeving, in aanzienlijke mate vermindert zolang dat daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang. (randnummer 8)

We kunnen het eens zijn met de Raad van State dat de *standstill*-verplichting eraan in de weg staat dat de bevoegde wetgever het beschermingsniveau dat wordt geboden door de van toepassing zijnde wetgeving, in aanzienlijke mate

vermindert zonder dat daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang.

In het kader van de standstill-verplichting moet er allereerst sprake zijn van een feitelijke achteruitgang, hetgeen een feitelijke beoordeling is. We willen benadrukken dat er van een feitelijke achteruitgang geen sprake is. Er werden geen rechten toegekend op basis van een attest van immatriculatie voorafgaand aan 1 januari 2019. Aangezien er dus geen voordeliger toepassing was, deze integendeel gelijk was, kan er dan ook geen sprake zijn van een achteruitgang.

De Raad van State merkt nog op dat de standstill-verplichting dient te worden beoordeeld bij de invoering van nieuwe regelgeving. Artikel 4 van het ontwerp betreft echter een interpretatie van een bestaande regel en voert op zich geen nieuwe bepaling in.

Aangezien er effectief geen achteruitgang is, hoeft er dus ook geen motivatie in deze voorzien te worden.

Artikel 5

De Raad van State doet in haar advies de aanbeveling om de ontworpen bepaling onder te brengen in een afzonderlijk lid. Volgens de Raad is het bovendien niet duidelijk of, bij gebrek aan een geregistreeerde onderlinge overeenkomst, er eveneens van wordt uitgegaan dat de huisvesting van het meerderjarig rechtgevend kind gelijk is verdeeld tussen de ouders. (Randnummer 9)

Ingevolge het advies van de Raad van State wordt de ontworpen bepaling en de memorie van toelichting m.b.t. de regeling voor meerderjarige rechtgevende kinderen aangepast.

Zo wordt er in de ontworpen bepaling en in de memorie van toelichting verduidelijkt dat bij gebrek aan een geregistreeerde onderlinge overeenkomst er in eerste instantie wordt uitgegaan van de woonplaats van het kind. Indien voor het minderjarig kind een huisvesting was bepaald, zal deze echter ook blijven gelden vanaf het moment dat het kind meerderjarig wordt. Hiervan zal dan telkens kunnen worden afwijken op basis van een geregistreeerde onderlinge overeenkomst.

Artikel 10, 2°

De Raad van State merkt op dat de voorziene inwerkingtreding voor artikel 10, 2°, zijnde 1 januari 2022, een terugwerkende kracht inhoudt. Er wordt volgens de Raad onvoldoende gemotiveerd dat deze terugwerkende kracht onontbeerlijk zou zijn voor het verwezenlijken van een doelstelling van algemeen belang (randnummer 3.2. en 3.4.).

Aangezien de wijziging voorzien in artikel 10, 2°, van het ontwerp van decreet een louter procedurele wijziging betreft waarbij er geen rechten voor het rechtgevend kind verloren gaan, kan de datum van uitwerking op 1 januari 2022 behouden blijven.

Artikel 12

De Raad van State wijst op de onduidelijke verhouding tussen de nieuwe paragraaf 2/1 van artikel 68 van het Groeipakketdecreet van 2018 en de bestaande paragrafen 1 en 2 van dit artikel. De Raad van State stelt zich bovendien de vraag of de verwijzing naar de "instelling" in artikel 68, §3, van het Groeipakketdecreet van 2018 niet beter wordt geschrapt, omdat de Raad "de instelling" niet langer als een "belanghebbende" beschouwd. (randnummer 10.2.)

Ingevolge het advies wordt de verhoudingen tussen deze paragrafen verder verduidelijkt in de memorie van toelichting bij de ontworpen bepaling.

De "belanghebbende" in de zin van artikel 68, §3, van het Groeipakketdecreet van 2018 dient te worden gelezen als de persoon die instaat voor de belangen van het kind. Deze persoon treedt niet op als belanghebbende in hoofde van zichzelf. Hierdoor kan de verwijzing naar de "instelling" in artikel 68, §3, van het Groeipakketdecreet van 2018 behouden blijven.

De Raad van State stemt in met de gegeven verantwoording om door middel van de ontworpen bepaling een gelijke behandeling te voorzien voor alle kinderen die ten laste zijn van de openbare overheid, ongeacht welke overheid. De beweerde aanzienlijke achteruitgang van het recht op gezinsbijslagen wordt volgens de Raad van State verantwoordt door een reden van algemeen belang, namelijk het beëindigen van het verschil in behandeling tussen kinderen met recht op materiële ondersteuning. (randnummer 10.3.)

Artikel 5, 5° (voorheen artikel 5, 4°), 12 en 21 tot en met 23

De Raad van State merkt op dat de voorziene datum van inwerkingtreding, zijnde 1 april 2022, zal leiden tot een inwerkingtreding met terugwerkende kracht. (randnummer 3.7.)

Ingevolge het advies wordt de datum van inwerkingtreding aangepast.

Artikel 14

De Raad van State merkt op dat het onduidelijk is of de voorziene uitwerking vanaf 1 januari 2019 van artikel 14 aan de gestelde voorwaarden van toepassing op retroactiviteit beantwoordt. De Raad stelt dat het scheppen van rechtszekerheid in beginsel zou kunnen worden ingeroepen als reden van algemeen belang die de

terugwerkende kracht van de ontworpen bepaling kan verantwoorden. Bovendien lijken de betrokken verjaringstermijnen nog niet te zijn verstreken. De Raad stelt evenwel dat het retroactief bepalen van een vaste datum als startdatum voor de verjaringstermijn voor een bepaalde categorie van personen afbreuk doet aan de door het huidige decreet gewekte verwachtingen die erin bestaat dat, bij gebrek aan betekening, de verjaringstermijn nog niet is beginnen lopen. (randnummer 3.5.)

We begrepen met de opmerking van de Raad van State dat de motivering en doel van de aanpassing niet duidelijk is waardoor we de memorie van toelichting zullen aanpassen. Het is in ieder geval niet zo dat er negatieve gevolgen worden gecreëerd met deze aanpassing. Met de invoering van het Groeipakketdecreet van 2018 is er een verjaringstermijn van vijf jaar bepaald die nog altijd in het voordeel van de burger werkt, ook op dit moment. Alleen werd bij de start van het decreet geen duidelijk beginpunt bepaald voor sommige toeslagen, maar het is wel een feit dat deze verjaringstermijnen voor de selectieve participatietoeslag zijn beginnen lopen vanaf 1 september 2019 en voor de kleutertoeslag vanaf 1 januari 2019.

Concreet voor de burger die op dit ogenblik geen selectieve participatietoeslag of kleutertoeslag heeft aangevraagd of ontvangen was er door de decreetgever geen duidelijk beginpunt bepaald. Dit wordt nu verduidelijkt, zodat de burger het startpunt van de verjaringstermijn wel kent. De ontworpen bepaling is dus puur verduidelijkend ten aanzien van de burger m.b.t. het startpunt van de verjaring. Deze bepaling creëert in elk geval geen negatieve gevolgen voor de burger, want de verjaringstermijn van vijf jaar is al bepaald bij de invoering van het Groeipakket.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat artikel 14, 1° uitwerking moet hebben met ingang van 1 september 2019 in plaats van 1 januari 2019, aangezien de selectieve participatietoeslag op 1 september 2019 in werking is getreden. De voorliggende wijziging m.b.t. de kleutertoeslag zal uitwerking hebben met ingang van 1 januari 2019, de inwerkingtreding van het Groeipakket.

Artikel 15, 2°, 16 tot en met 19: De Raad van State stelt zich de vraag of de artikelen 15, 2°, en 16 tot en met 19 een retroactieve toepassing kunnen hebben aanzien het om procedurele voorschriften blijkt te gaan. (randnummer 3.6.)

De artikelen 15, 2°, en 16 tot en met 19 doen geen afbreuk aan rechten. Deze louter procedurele bepalingen kunnen weldegelijk ingevoerd worden. Er zal over worden gewaakt dat deze procedurele maatregelen niet op reeds afgesloten controleprocedures worden uitgevoerd. We begrijpen de bezorgdheid van de Raad van State, waarbij er over zal gewaakt worden dat deze enkel worden toegepast op lopende procedures, en hebben dus geen negatieve impact op rechten in het verleden.

De uitwerking vanaf 1 januari 2019 blijft bijgevolg behouden.

III. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1.

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie

Artikel 2.

Artikel 5, § 1, tweede lid, van het decreet van 30 april 2004 'tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie' omschrijft welke taken 'het beheren van de financiering van de personen en de subsidiëring aan de voorziening' omvat.

Gelet op de loskoppeling van de financiering vanuit het Groeipakket en het opzetten van de autonome financieringsstroom dient de taak van het ontvangen van de gezinsbijslagen en de toelagen met betrekking tot het gezinsbeleid te worden vervangen door het op zich nemen van de financiering van de materiële ondersteuning van de kinderen die ten laste zijn van het agentschap Opgroeien regie.

Conform de materiële ondersteuning zoals bedoeld in artikel 68, §2/1, van het Groeipakketdecreet van 2018 dient in zake onder materiële ondersteuning het volgende te worden begrepen: plaatsingen onder toepassing van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en plaatsingen onder toepassing van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht. Het gaat concreet om typemodules die bij de intersectorale toegangspoort worden ingezet, verblijf in gerechtelijke hulpverlening en verblijf in gemeenschapsinstellingen.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het Groeipakketdecreet van 2018

Artikel 3.

1° In kader van de toekenning van de (verhoogde) schooltoelage in de oude onderwijsregeling beschouwden de diensten van Onderwijs ook de leerlingen die verbleven in internaten - gesubsidieerd en gefinancierd - door het VAPH als interne leerlingen.

Vanaf het in voege treden van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 februari 2016 'houdende erkenning en subsidiëring van multifunctionele centra voor minderjarige personen met een handicap' worden de voormalige plaatsen die voorheen werden benoemd als 'internaat' in de regelgeving niet meer benoemd als 'internaat', maar

kunnen minderjarigen er nog steeds gebruik maken van een ondersteuningsfunctie verblijf.

Tot de inwerkingtreding van het Groeipakket aanvaardden de diensten van Onderwijs attesten uit de multifunctionele centra waardoor ook deze kinderen een schooltoelage voor interne leerling konden krijgen. Een schooltoelage voor interne leerling is een hoger bedrag dan voor een externe leerling.

Noch bij het in voege treden van het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de erkenning van multifunctionele centra (2016), noch bij de overgang van kinderbijslag naar Groeipakket is het de bedoeling geweest dat kinderen en jongeren met een handicap die verblijven in een multifunctioneel centrum niet meer in aanmerking zouden komen voor een (hogere) schooltoeslag voor interne leerling. We kennen dus geen nieuw recht toe, want als ze voldoen aan de voorwaarden van schooltoeslag (selectieve participatietoeslag), ontvangen ze nu ook al een schooltoeslag (maar dan voor externe leerling), maar we doen een rechtzetting om een bestaande praktijk te herstellen.

Kinderen en jongeren met een handicap die structureel en voltijds - waarmee we bedoelen minstens 149 dagen per schooljaar en 4 overnachtingen of meer in schoolweken - gebruik maken van de ondersteuningsfunctie verblijf in een multifunctioneel centrum kunnen op gelijke wijze behandeld worden als leerlingen die verblijven in een internaat. Dit in die situaties waarbij men ook voldoet aan de andere voorwaarden die recht geven op een schooltoeslag.

De ouders of werkelijke opvoeders van de kinderen en jongeren met een handicap betalen voor het gebruik van verblijf in het multifunctioneel centrum - en de daarbij horende handicapspecifieke zorg en ondersteuning - een eigen gereguleerde financiële bijdrage. Daarnaast komt er vanuit dit gebruik van verblijf geen andere tussenkomst door de overheid in kosten voort. Zo blijven de ouders of verantwoordelijken instaan voor de overige kosten die voortkomen uit de opvoeding, waaronder onderwijs.

Ten einde alle kinderen sinds de inwerkingtreding van de selectieve participatietoeslag gelijk te behandelen heeft artikel 2 van voorliggend decreet uitwerking met ingang van 1 september 2019.

Naar de toekomst toe zal ter opvolging van de conceptnota Onderwijs-Welzijn van 9 juli 2021 met betrekking tot de transitie van voorzieningen van Onderwijs naar Welzijn (zoals o.a. IPO's¹ en (delen van) MPIGO's²) ook moeten worden voorzien dat de leerlingen die er verblijven ook als interne leerling worden beschouwd voor de toekenning van de schooltoeslag. De erkenning van de leerlingen in een MFC als een interne leerling is hiertoe een eerste stap.

Ingevolge het advies 71.033/1 van Raad van State van 18 maart 2022 (randnummer 4) wordt in de ontworpen bepaling uitdrukkelijk benoemd dat het gaat om een door de

---

¹ Internaten met permanente openstelling

² Medisch Pedagogisch Instituut van het Gemeenschapsonderwijs

Vlaamse overheid erkend multifunctioneel centrum voor minderjarige personen met een handicap, daar het verwijzen naar teksten van lager hiërarchisch niveau af te raden is.

2° In artikel 3, §2, wordt de vermelding van 'rechtspersoon' geschrapt aangezien een rechtspersoon geen begunstigde van de toelagen in het kader van gezinsbeleid kan zijn. Zoals ook voortvloeit uit de regels tot aanwijzing van begunstigten (Deel 4, titel 1, van het Groeipakketdecreet van 2018) kunnen enkel de ouders of de werkelijke opvoeders worden aangewezen als begunstigten. De wijziging aan artikel 3 verduidelijkt dat de toelagen in het kader van het gezinsbeleid niet kunnen worden toegekend aan een rechtspersoon.

Artikel 4.

Om recht te hebben op gezinsbijslagen op grond van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid geldt een woonplaatsvereiste in het Nederlandse taalgebied. Indien het bewijs van Belgische nationaliteit niet geleverd kan worden, moet het kind toegelaten of gemachtigd zijn om in België te verblijven of er zich te vestigen overeenkomstig de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

De verdere voorwaarden inzake het recht op gezinsbijslagen voor een kind dat de Belgische nationaliteit niet bezit, worden gepreciseerd in artikel 2 van het 'Besluit van 5 oktober 2018 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de diverse hoedanigheden van het rechtgevend kind en betreffende de vrijstellingen van de toekenningsvoorwaarden voor de gezinsbijslagen, de startbedragen geboorte en adoptie en de universele participatietoelagen'.

In uitvoering van bovenvermeld artikel 2, vierde lid van het BVR van 5 oktober 2018, bepaalt artikel 2 van het ministerieel besluit van 13 maart 2019 'houdende de nadere regels over de diverse hoedanigheden van het rechtgevend kind en betreffende de vrijstellingen van de toekenningsvoorwaarden voor de gezinsbijslagen, de startbedragen geboorte en adoptie en de universele participatietoelagen' in welke situaties het kind geacht wordt te voldoen aan de voorwaarde van toegelaten of gemachtigd verblijf. Zo wordt o.a. een kind dat slachtoffer is van mensenhandel of -smokkel of een niet-begeleide minderjarige vreemdeling geacht toegelaten of gemachtigd te zijn indien het kind op het grondgebied verblijft door middel van een attest van immatriculatie.

In andere situaties worden attesten van immatriculatie in het kader van de gezinsbijslagen niet aanvaard als bewijs om te voldoen aan de voorwaarde van toegelaten of gemachtigd op het grondgebied te verblijven.

Het Grondwettelijk Hof heeft in zijn arrest nr. 12/2013 van 21 februari 2013 (B.12.2) bevestigd dat de wetgever het recht (in casu gewaarborgde gezinsbijslag) mag voorbehouden voor kinderen van wie kan worden vermoed dat hun verblijf in België relatief gestabiliseerd is. Bijgevolg mag er verondersteld worden dat ze definitief of op zijn minst voor een betekenisvolle duur in België zijn gevestigd.

Het Hof van Cassatie heeft hierover echter in zijn arrest van 8 april 2019 een a contrario redenering opgebouwd. Alhoewel het Hof van Cassatie erkent dat een attest van immatriculatie een tijdelijke en precaire toelating betreft, heeft het bepaald dat dit specifiek i.k.v. artikel 9ter van de wet van 15 december 1980 m.b.t. de gewaarborgde gezinsbijslag, toch een toelating om in België te verblijven aantoont.

Hoewel beide arresten specifiek betrekking hebben op een andere regelgeving dan het Groeipakket, nl. de gewaarborgde gezinsbijslag, kan worden vastgesteld dat beide regelgevingen, wat betreft de voorwaarde van toegelaten en gemachtigd zijn in België te verblijven of er zich te vestigen, gelijklopend zijn en een duurzaam karakter vragen.

Gelet op het voormelde arrest van het Hof van Cassatie, dat na de inwerkingtreding van het Groeipakketdecreet van 2018 werd uitgesproken, ziet de Vlaamse regelgever zich genoodzaakt om expliciet in de regelgeving een interpretatie te geven aan de voorwaarde om toegelaten of gemachtigd te zijn in België te verblijven of er zich te vestigen, zodat hierover geen interpretatiemoeilijkheden zouden ontstaan ten gevolge van deze rechtspraak.

Het is - net als voor de federale regelgeving de bedoeling was (zie die wet op gewaarborgde gezinsbijslagen) - ook voor de Vlaamse regelgever de bedoeling om enkel bij expliciete toelating of machtiging om op het grondgebied te verblijven dergelijk verblijfsstatuut te erkennen. Dit blijkt ook uit de expliciete benoemde uitzondering in artikel 2 van het MB van 13 maart 2019. Deze toont aan dat bij de redactie van het Groeipakketdecreet van 2018 een attest van immatriculatie geen toelating of machtiging in de zin van artikel 8, §1, eerste lid, 1°, van het Groeipakketdecreet van 2018 inhoudt en bijgevolg ook geen rechten werden toegekend (met uitzondering van artikel 2 van het MB van 13 maart 2019).

Hiermee wordt tegemoetgekomen aan het advies 71.033/1 van de Raad van State (randnummer 3.3) en voldoende gemotiveerd dat artikel 4 een interpretatie betreft van een al bestaande wetsbepaling, waarmee inhoudelijk geen nieuwe rechtsregels worden toegevoegd.

Ingevolge het advies van de Raad van State (randnummers 3.3. en 6) werd de ontworpen bepaling met het oog op de duidelijkheid geherformuleerd en aangepast om in overeenstemming te zijn met wetgevingstechnische richtlijnen voor interpretatieve bepalingen.

Artikel 5.

In het kader van de toekenning van de sociale toeslag dient er (bij ouders die niet samen wonen) te worden vastgesteld of er al dan niet een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het rechtgevende kind is.

Als de al dan niet gelijkmatig verdeelde huisvesting van het rechtgevende kind niet is bepaald of bekrachtigd door de bevoegde rechtbank, wordt ervan uitgegaan dat de

huisvesting van het rechtgevend kind gelijk is verdeeld tussen de ouders en wordt het bedrag van de toeslag gehalveerd toegekend in elk gezin.

Enkel een vonnis van de familierechtbank of een door een familierechtbank gehomologeerde overeenkomst wordt hiervoor aanvaard.

Dit is echter onmogelijk voor meerderjarige kinderen. Een familierechter zal voor meerderjarige kinderen geen verblijfsregeling opleggen bij vonnis of een overeenkomst homologeren waarin de ouders een verblijfsregeling afspreken voor een meerderjarig kind. Dit kan soms een foutieve veronderstelling van gelijkmatig verdeelde huisvesting creëren, waardoor één van de ouders mogelijks de helft van de sociale toeslag misloopt. Zeker als het gezinsinkomen van de ouder bij wie het meerderjarige kind het minste verblijft (dus 'zwaartepunt' verblijf bij andere ouder) hoger is dan het inkomensplafond. Deze foutieve veronderstelling kan op basis van de huidige tekst niet worden weerlegd door de ouders.

In uitvoering van de resolutie van 14 juli 2021 'over het gevolg dat wordt gegeven aan de evaluatie van het Groeipakket' voorziet artikel 5 van voorliggend decreet in de bijkomende mogelijkheid om de verblijfsregeling voor meerderjarige kinderen aan te tonen aan de hand van een geregistreeerde onderlinge overeenkomst, afgesloten tussen de ouders. Deze overeenkomst dient uitdrukkelijk de al dan niet gelijkmatig verdeelde huisvesting van het rechtgevend kind te bepalen en te worden geregistreerd door de bevoegde dienst zoals bepaald in het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten. Bovendien wordt uitdrukkelijk bepaald dat de vastgestelde huisvesting van een minderjarig kind zal blijven gelden wanneer het kind meerderjarig wordt. Hiervan zal ook kunnen worden afgeweken door middel van een geregistreeerde onderlinge overeenkomst.

Indien er nog geen huisvesting was bepaald toen het rechtgevend kind minderjarig was en er geen geregistreeerde onderlinge overeenkomst wordt voorgelegd, zal er voor de huisvesting van het meerderjarig rechtgevend kind worden uitgegaan van de woonplaats van het kind.

Aangezien voor de verblijfsregeling van minderjarige kinderen de procedure van homologatie door de familierechter steeds mogelijk is wordt deze mogelijkheid enkel voorzien voor meerderjarige kinderen. Bovendien zou het aanvaarden van dergelijke geregistreeerde overeenkomsten voor minderjarige kinderen een administratieve overlast kunnen creëren.

Met deze verduidelijking wordt ook uitvoering gegeven aan het advies 71.033/1 van de Raad van State. (randnummer 9)

Aangezien het vijfde lid ook de verdeling tussen de ouders benoemt in geval van gelijkmatig verdeelde huisvesting, en dit principe reeds wordt bepaald in het derde lid van artikel 18 van het Groeipakketdecreet van 2018 wordt deze vermelding geschrapt uit het vijfde lid. Dit om verwarring te vermijden.

In het derde en vierde lid van artikel 18 van het Groeipakketdecreet van 2018 worden de woorden "zoals bepaald of bekrachtigd door de bevoegde rechtbank" opgeheven, aangezien dit principe wordt geregeld in het vijfde lid en aldus een overbodige vermelding betreft.

Het zevende lid, dat ingevolge de ontworpen bepaling het tiende lid wordt, wordt aangepast om in overeenstemming te zijn met de wijzigingen in artikel 68 van het Groeipakketdecreet van 2018. Namelijk, indien een kind materiële ondersteuning krijgt in de zin van artikel 68, §2/1, van het Groeipakketdecreet van 2018 en indien het deel dat toekomt aan de begunstigde dient toegekend te worden op het rekeningnummer van het kind zelf, wordt dit kind niet meegeteld voor de berekening van de sociale toeslagen bij de begunstigde waar het voor de plaatsing verbleef, aangezien de band met deze begunstigde volledig wordt doorgeknipt.

Ingevolge het advies 71.033/1 van de Raad van State van 18 maart 2022 (randnummer 3.7.) wordt de datum van inwerkingtreding van artikel 5, 5° aangepast zodat de datum in de toekomst ligt, zijnde 1 juli 2022.

Artikel 6.

Artikel 23 van het Groeipakketdecreet van 2018 regelt de samenloop van verschillende rechten op gezinsbijslagen met mogelijke verschilbetaling, zonder hierbij afbreuk te doen aan de bestaande samenloopregels binnen internationale context.

Artikel 23, eerste lid, van het Groeipakketdecreet van 2018 bepaalt dat het bedrag van de gezinsbijslag wordt verminderd met het bedrag van de uitkeringen van dezelfde aard waarop ten behoeve van een rechtgevend kind aanspraak kan worden gemaakt krachtens regels van toepassing op het personeel van een volkenrechtelijke instelling, zelfs indien de toekenning van deze uitkeringen op grond van voormelde regels als aanvullend worden aangemerkt met betrekking tot de gezinsbijslag verleend bij toepassing van dit decreet.

Het tweede lid van artikel 23 van het Groeipakketdecreet van 2018 integreert in de Vlaamse regelgeving de voorrangsregel inzake bevoegdheid die is vastgelegd in het statuut van de ambtenaren van de Europese Unie en volgens welke, in geval van samenloop met een recht op uitkeringen van dezelfde aard ten behoeve van een rechtgevend kind, de statutaire gezinsbijslagen slechts aanvullend worden toegekend. Uit het tweede lid van artikel 23 van het Groeipakketdecreet van 2018 volgt dan ook dat de Vlaamse gezinsbijslag bij voorrang wordt toegekend ingeval van samenloop met gezinsbijslag vastgesteld door het statuut van de ambtenaren van de Europese Unie.

Vanuit de zorg voor het respect voor de verdragsrechtelijke verbintenissen en voor een samenhang inzake de samenloop van rechten, geeft het derde lid van artikel 23 van het Groeipakketdecreet van 2018, de Vlaamse Regering de bevoegdheid om de volkenrechtelijke instellingen waarvan de statutaire regels gelijk zijn aan deze van de Europese ambtenaren, vast te stellen. Dezelfde voorrangsregel zal dus voor hen worden

toegepast. Op vandaag voldoen de statuten van twee Europese instellingen aan deze voorwaarden, nl. de statuten van Eurocontrol en de statuten van de Europese Scholen.

De wijziging voorzien in artikel 6 van voorliggend decreet houdt rekening met het arrest van het Europees Hof van Justitie van 7 mei 1987. Dit arrest stelt 'dat de toelagen voorzien in het Statuut van de Europese ambtenaren enkel aanvullend zijn als ofwel de echtgenoot van de ambtenaar arbeid in loondienst verricht, ofwel de ambtenaar zelf buiten de instellingen deeltijdse arbeid in loondienst verricht'.

Als gevolg van dit arrest is het algemene beginsel van de complementariteit van de Vlaamse gezinsbijslagen in dit geval niet van toepassing op uitkeringen van dezelfde aard die de Europese instellingen aan hun personeelsleden betalen.

In die zin wordt de Vlaamse regelgeving Groeipakket afgestemd op de Europese rechtspraak, zoals dit reeds het geval was bij de federale kinderbijslagreglementering. Teneinde alle werkende statuten toe te voegen, worden zowel de beroepsactiviteit als loontrekkende als zelfstandige toegevoegd. Op basis van input van de Europese Commissie kan hierbij worden aangegeven dat het aantal zelfstandigen in verhouding tot de loontrekkenden minimaal zal zijn.

Voorliggende wijziging is een verankering van de huidige praktijk en heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2019.

Artikel 7.

Artikel 30, §1, 3°, van het Groeipakketdecreet van 2018 bepaalt dat een leerling die uiterlijk vijftien kalenderdagen na de datum van uitschrijving in het lager onderwijs niet opnieuw is ingeschreven in het lager onderwijs geen recht meer heeft op de selectieve participatietoeslag (schooltoeslag) voor dat betreffende schooljaar.

Door mogelijke administratieve problemen bij een nieuwe inschrijving, zoals bijvoorbeeld de sluiting van het secretariaat van een onderwijsinstelling, is het mogelijk dat leerlingen het recht op de selectieve participatietoeslag verliezen wanneer de uitschrijving tijdens de zomervakantie valt of op de laatste schooldag voor de kerst- of paasvakantie. Wanneer een leerling zich op de laatste schooldag voor de kerst- of paasvakantie uitschrijft en zich de eerstvolgende schooldag opnieuw inschrijft zijn er meer dan vijftien kalenderdagen verstreken. Bovendien kan het kind zich tijdens de zomervakantie uitschrijft en begin september opnieuw inschrijft, waardoor er ook meer dan vijftien kalenderdagen verstreken zijn.

Dit artikel wijzigt artikel 30, §1, 3°, van het Groeipakketdecreet van 2018 zodat de termijn van vijftien kalenderdagen wordt aangepast naar 21 kalenderdagen waardoor de nadelige gevolgen van de administratieve praktijk bij de scholen wordt opgelost. Hierdoor zal een leerling voldoende tijd hebben om zich opnieuw in te schrijven na een schoolvakantie. De termijn tussen een uit- en inschrijving geldt ook enkel in de loop van hetzelfde schooljaar.

Deze wijziging zal uitwerking hebben vanaf het schooljaar 2021-2022.

Ingevolge het advies van de Vlaamse Raad WVG van 4 februari 2022 dient in de memorie van toelichting te worden verduidelijkt dat een uitschrijving vóór de zomervakantie geen problemen zal geven als de nieuwe inschrijving pas gebeurt na de zomervakantie.

Artikel 8.

Artikel 34, §1, eerste lid, 3°, van het Groeipakketdecreet van 2018 bepaalt dat een leerling die uiterlijk vijftien kalenderdagen na de datum van uitschrijving in het secundair onderwijs niet opnieuw is ingeschreven in het secundair onderwijs geen recht meer heeft op de selectieve participatietoeslag voor dat betreffende schooljaar.

Door mogelijke administratieve problemen bij een nieuwe inschrijving, zoals bijvoorbeeld de sluiting van het secretariaat van een onderwijsinstelling, is het mogelijk dat leerlingen het recht op de selectieve participatietoeslag verliezen wanneer de uitschrijving tijdens de zomervakantie valt of op de laatste schooldag voor een schoolvakantie (kerst- en paasvakantie). Wanneer een leerling zich op de laatste schooldag voor de kerst- of paasvakantie uitschrijft en zich de eerstvolgende schooldag opnieuw inschrijft zijn er meer dan vijftien kalenderdagen verstreken. Bovendien kan het zich voordoen dat het kind zich tijdens de zomervakantie uitschrijft en begin september opnieuw inschrijft, waardoor er ook meer dan vijftien kalenderdagen verstreken zijn.

Dit artikel wijzigt artikel 34, §1, eerste lid, 3°, van het Groeipakketdecreet van 2018 zodat de termijn van vijftien kalenderdagen wordt aangepast naar 21 kalenderdagen waardoor de nadelige gevolgen van de administratieve praktijk bij de scholen wordt opgelost. Hierdoor zal een leerling voldoende tijd hebben om zich opnieuw in te schrijven na een schoolvakantie. De termijn tussen een uit- en inschrijving geldt ook enkel in de loop van hetzelfde schooljaar.

Deze wijziging zal uitwerking hebben vanaf het schooljaar 2021-2022.

Ingevolge het advies van de Vlaamse Raad WVG van 4 februari 2022 dient in de memorie van toelichting te worden verduidelijkt dat een uitschrijving vóór de zomervakantie geen problemen zal geven als de nieuwe inschrijving pas gebeurt na de zomervakantie.

Artikel 9.

In de reglementering van de schooltoeslag wordt rekening gehouden met twee ijkpunten. De situatie op deze tijdstippen is bepalend voor de berekening van het bedrag. Om de toestand van het gezin waartoe de leerling behoort, te bepalen, wordt vanaf het schooljaar 2020-2021 rekening gehouden met de toestand op 31 augustus voorafgaand aan het schooljaar in kwestie. Vanuit de logica van de automatische rechtentoekenning is dit een positieve zaak. Gezinnen ontvangen zo direct het correcte bedrag.

Het tweede ijkpunt heeft betrekking op de pedagogische situatie. Er wordt namelijk rekening gehouden met de toestand op de laatste schooldag van juni (dus 30 juni) van het schooljaar in kwestie om het definitieve bedrag volgens onderwijstype te bepalen. De bedragen zijn verschillend voor het kleuter, lager en secundair onderwijs, en variëren volgens onderwijstype, en zijn daardoor voor een stuk afgestemd op de te verwachten studiekosten. Leerlingen die tijdens het schooljaar veranderen van onderwijsrichting, ontvangen op basis van de huidige regelgeving dus het bedrag dat overeenkomt met de pedagogische toestand op 30 juni.

Op basis hiervan kan volgende situatie zich voordoen: een kind is tijdens het schooljaar van het eerste leerjaar teruggegaan naar de derde kleuterklas, in het belang van het kind. Een overstap van een kind van het eerste leerjaar naar de derde kleuterklas leidt op zich tot een gedeeltelijke terugvordering van de schooltoeslag aangezien het bedrag voor het lager onderwijs hoger ligt dan het bedrag voor het kleuteronderwijs.

Om te vermijden dat er terugvorderingen dienen te gebeuren omwille van het veranderen van onderwijsrichting tijdens het schooljaar wordt in uitvoering van de resolutie van 14 juli 2021 'over het gevolg dat wordt gegeven aan de evaluatie van het Groeipakket' in artikel 9 van voorliggend decreet voorzien dat op basis van de toestand op 30 juni wordt gekeken naar de leerlingen die zijn veranderd van richting tijdens het schooljaar om zo het hoogste bedrag van de verschillende richtingen definitief toe te kennen.

De voorwaarden om tijdig opnieuw ingeschreven te zijn, op 30 juni nog steeds ingeschreven te zijn en voldoende dagen aanwezig zijn, blijven onverkort gelden.

Dit artikel heeft uitwerking vanaf het schooljaar 2021-2022.

Artikel 10.

1° en 3°. Het Groeipakketdecreet bepaalt dat de ouders of de werkelijke opvoeders van het kind worden aangewezen als begunstigden. Wanneer een niet-begeleide minderjarige de leeftijd van zestien jaar heeft bereikt, kan hij overeenkomstig artikel 57, §3, eerste lid, 2°, van het Groeipakketdecreet van 2018 (als het rechtgevend kind de leeftijd van zestien jaar bereikt heeft, en als hij zijn woonplaats niet bij zijn ouders of werkelijke opvoeders heeft), worden aangewezen als begunstigde van de gezinsbijslagen. Als de niet-begeleide minderjarige jonger is dan zestien jaar en in een gastgezin verblijft, kunnen de werkelijke opvoeders op basis van artikel 59 van het Groeipakketdecreet van 2018 worden aangewezen als begunstigden. Voor de kinderen die in een opvangcentrum verblijven is er geen pasklare oplossing voorzien in het decreet. In het belang van het kind en gelet op het feit dat deze kinderen in een kwetsbare situatie bevinden is het noodzakelijk dat ook voor deze kinderen een begunstigde kan worden aangewezen.

Artikel 10 van voorliggend decreet voorziet in de toevoeging van een extra categorie aan artikel 57, §3, van het Groeipakketdecreet van 2018 waardoor de niet-begeleide minderjarige, voor wie geen werkelijke opvoeder als begunstigde kan worden aangeduid,

zelf als begunstigde zal worden aangewezen. Deze categorie kan zowel van toepassing zijn op niet-begeleide minderjarigen jonger dan zestien jaar als op niet-begeleide minderjarigen vanaf 16 jaar.

In het vierde lid van artikel 57, §3, van het Groeipakketdecreet van 2018 wordt verduidelijkt dat de toepassing van artikel 9, §1, van de Voogdijwet (Titel XIII, hoofdstuk VI, van de programmawet van 24 december 2002) behouden blijft. Artikel 9, §1, van de Voogdijwet bepaalt dat de voogd ermee belast is om de niet-begeleide minderjarige te vertegenwoordigen in bestuurlijke of gerechtelijke procedures.

Aangezien deze wijziging een verankering is van de toegepaste praktijk, heeft deze wijziging uitwerking met ingang van 1 januari 2019.

2°. Het tweede lid van paragraaf 3 van artikel 57 van het Groeipakketdecreet van 2018 voorziet de mogelijkheid voor een kind dat begunstigde is voor zichzelf om een andere begunstigde aan te wijzen. Aangezien deze mogelijkheid binnen het Groeipakket geen financiële meerwaarde heeft voor het kind, wordt deze mogelijkheid geschrapt. In tegenstelling tot de AKBW voorziet het Groeipakket niet in een rangregeling, noch in een groepering rond de bijslagtrekkende, waardoor het met betrekking tot de rangbedragen gunstiger zou zijn geweest om bijvoorbeeld de moeder aan te duiden als bijslagtrekkende. Binnen de context van het Groeipakket kan deze bepaling geen financieel voordeel meer opleveren. Bovendien is het technisch en administratief zeer complex om dergelijke dossiers aan te passen.

De Groeipakketapplicatie voorziet niet in de mogelijkheid om duidelijke cijfers over de toepassing van artikel 57 van het Groeipakketdecreet van 2018 weer te geven. Mogelijke cijfers zouden niet zuiver zijn en slechts een onvolledige interpretatie weergeven.

Voorliggende wijziging, bepaald in punt 2°, vereist geen overgangsbepaling aangezien de dossiers waarbij het kind dat begunstigde was van zichzelf en een andere begunstigde heeft aangewezen op dezelfde wijze verder behandeld worden, met de aangewezen begunstigde. Deze wijziging betreft een administratieve wijziging en heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2022. Er gaan geen rechten verloren voor het rechtgevend kind. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan het advies 71.033/1 van de Raad van State (randnummers 3.2. en 3.4.) en de retroactieve inwerkingtreding van de bepaling voldoende gemotiveerd.

Artikel 11.

Artikel 66 van het Groeipakketdecreet van 2018 voorziet in de mogelijkheid dat, indien er twee begunstigten zijn aangewezen en er een voorafbetaling van het startbedrag geboorte is betaald, de begunstigten de uitbetalingsactor of de bankrekening nog kunnen wijzigen. Er was echter geen termijn voorzien waarbinnen deze keuze moest worden gemaakt. Gelet op de geldende termijn m.b.t. de keuze van een uitbetalingsactor overeenkomstig artikel 65, §5, van het Groeipakketdecreet van 2018, wordt deze termijn vastgelegd op drie maanden. Bovendien wordt deze mogelijkheid beperkt tot de situatie

waarbij de aanvraag startbedrag die bij een uitbetalingsactor wordt ingediend/aangevraagd niet door beide begunstigden werd ondertekend. Op die manier wordt de algemeen geldende minimale aansluitingsperiode van één jaar doorgetrokken.

Artikel 12.

Pleegzorgtoeslag

Dit artikel bepaalt in 1° dat de verdeling in geval van plaatsing in een instelling door bemiddeling of ten laste van een openbare overheid voor de verdeling van de gezinsbijslagen de pleegzorgtoeslag, vermeld in artikel 17 van het decreet van 27 april 2018, buiten beschouwing wordt gelaten. De pleegzorgtoeslag, komt ook in geval van plaatsing in een instelling volledig toe aan de pleegzorger, dan wel de begunstigde voor de pleegplaatsing. Dit zorgt voor een coherente regeling voor de perspectiefbiedende en perspectiefzoekende pleegplaatsing.

Kinderen met recht op materiële ondersteuning

Sinds 1 januari 2019 hebben de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) die een attest van immatriculatie hebben, recht op het Groeipakket. Dit is ongeacht of ze in een opvang verblijven of niet.

Momenteel ontvangt een NBMV ofwel 3/3 van het Groeipakket ofwel een derde, respectievelijk naargelang ze in een federaal opvangcentrum en RTJ verblijven ofwel geplaatst zijn in een voorziening/instelling van niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (NRTJ).

Dit verschil is te wijten aan een bepaling uit het decreet Groeipakket, die van toepassing is op 'plaatsingen' (nl. niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp), en niet op de plaatsen van het opvangcentrum:

"Art.68, §1. Als een rechtgevend kind door bemiddeling of ten laste van een openbare overheid in een instelling wordt geplaatst, wordt de uitbetaling van de gezinsbijslagen, met uitzondering van het startbedrag geboorte en het startbedrag adoptie, verdeeld tussen de instelling en de begunstigden."

De verdeelsleutel van twee derde naar de instelling en een derde naar de begunstigde wordt bepaald in het besluit van de Vlaamse Regering van 29 juni 2018 'houdende nadere regels betreffende de aanwijzing van de begunstigden van de gezinsbijslagen en de uitbetaling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid', in artikel 8.

Dit heeft dus tot gevolg dat kinderen die ten laste zijn van de overheid (zoals in opvangcentrum), maar niet geplaatst via de intersectorale toegangspoort, wel het volledige Groeipakket (3/3) krijgen. Voor deze kinderen draagt de overheid nochtans ook de opvoedingskosten.

Deze situatie creëert spanning binnen de leefgroepen en (financiële) ongelijkheid en vergroot de kans dat jongeren een meer aangepaste omkadering weigeren (en dus geen overstap maken naar NRTJ) op basis van louter financiële argumenten.

Aangezien kinderen en jongeren die verblijven in een instelling of opvangstructuur ten laste zijn van de overheid, is het aangewezen deze kinderen en jongeren dezelfde ondersteuning te bieden, zodat ze steeds kunnen ingaan op de meest gepaste omkadering. Dit is in het belang van het kind.

Daarnaast draagt de overheid hun opvoedingskosten zolang het kind daar verblijft, waardoor het beschermingsniveau van deze kinderen en jongeren niet daalt. Bovendien realiseren we zo een gelijke behandeling van alle kinderen die ten laste zijn van een openbare overheid (op voorwaarde dat ze voldoen aan de woonplaatsvereiste en recht hebben op het Groeipakket).

Vanuit het belang van het kind (nl. dat ze ingaan op de beste omkadering, los van financiële argumenten) en recht van het kind op het Groeipakket, is het belangrijk om voor alle kinderen ten laste van de openbare overheid dezelfde ondersteuning te bieden vanuit het Groeipakket. Voorliggend voorstel van decreet zorgt ervoor dat kinderen die materiële ondersteuning krijgen en die dus ten laste zijn van de openbare overheid (ongeacht welke overheid) een derde van hun recht op gezinsbijslagen blijven ontvangen, zoals kinderen die nu al geplaatst zijn in een instelling. In de toelichting bij artikel vier wordt verder verduidelijkt wat dient te worden verstaan onder 'materiële ondersteuning krijgen.

Eénmaal het kind of de jongere geen materiële ondersteuning meer geniet, ontvangt de begunstigde opnieuw het volledige bedrag van de gezinsbijslagen.

Concreet voorziet punt 2° van artikel 12 voorliggend decreet in de toevoeging van een nieuwe paragraaf 2/1.

Ten einde een gelijke behandeling te voorzien voor alle kinderen die ten laste zijn van de openbare overheid (ongeacht welke overheid) regelt deze nieuwe paragraaf de uitbetaling van de gezinsbijslagen wanneer een rechtgevend kind materiële ondersteuning geniet en dus (deels) ten laste valt van de openbare overheid. Deze uitbetaling dient te worden toegepast vanaf 1 juli 2022. Onder gezinsbijslagen dienen de gezinsbijslagen, bedoeld in deel 1 van Boek 2, van het Groeipakketdecreet van 2018 met uitzondering van het startbedrag geboorte, startbedrag adoptie en de pleegzorgtoeslag, te worden verstaan.

Artikel 68, §2/1, zorgt ervoor dat kinderen die materiële ondersteuning krijgen en die dus ten laste zijn van de openbare overheid (ongeacht welke overheid) een derde van hun recht op gezinsbijslagen blijven ontvangen, zoals kinderen die nu al geplaatst zijn in NRTJ. Het twee derde van hun recht zit vervat in de materiële ondersteuning die de kinderen van de overheid krijgen.

Met 'het krijg van materiële ondersteuning' worden zowel de kinderen in een federale opvangstructuur als de kinderen in niet-rechtstreekse toegankelijke hulpverlening gevat. 'Materiële ondersteuning' wordt dan ook onderverdeeld in drie categorieën:

a. Het kind krijgt opvang in een opvangstructuur

Concreet gaat het hier over kinderen/vreemdelingen die onder de opvangwet vallen en in een opvangstructuur verblijven. Deze kinderen zitten in principe nog in de asielprocedure en zullen geen recht hebben op het Groeipakket, met uitzondering van de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, een kwetsbare groep, die recht heeft op Groeipakket vanaf moment dat ze een attest immatriculatie hebben.

b. Het kind krijgt medische begeleiding

Concreet gaat het hier over kinderen/vreemdelingen die onder de opvangwet vallen, maar afzien van een verblijf in de opvangstructuur. Deze kinderen hebben recht op medische begeleiding. Om geen ongelijke behandeling te creëren met mogelijke nadelige effecten voor het kind, is deze categorie ook meegenomen.

c. Het kind is geplaatst door bemiddeling of ten laste van een openbare overheid in een instelling

Concreet gaat het hier over plaatsingen onder toepassing van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en plaatsingen onder toepassing van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugd delinquentierecht. Deze plaatsingen vallen ten laste van de Vlaamse overheid. Het gaat concreet om typemodules die bij de intersectorale toegangspoort worden ingezet, verblijf in gerechtelijke hulpverlening en verblijf in gemeenschapsinstellingen.

Er wordt een delegatie aan de Vlaamse regering voorzien om de nadere regels m.b.t de uitbetaling van de toelagen in het kader van gezinsbeleid vermeld in paragraaf 1 te bepalen.

Ingevolge het advies 71.033/1 van de Raad van State van 18 maart 2022 (randnummer 10.2) dient eveneens te worden verduidelijkt dat paragraaf 1 en 2 van artikel 68 van het Groeipakketdecreet van 2018 behouden blijven met het oog op de voorziene overgangperiode (artikel 23 van dit ontwerp). De overgangsmaatregel bepaalt dat de Vlaamse Regering de verdelingsregels die van toepassing waren voor de invoering van de nieuwe paragraaf 2/1 in artikel 68 van het Groeipakketdecreet van 2018 verder kan toepassen op de instellingen die hij daartoe aanduidt. Door het behoudt van de paragrafen 1 en 2 blijkt duidelijk welke verdelingsregels beoogd worden.

Ingevolge het advies 71.033/1 van de Raad van State van 18 maart 2022 (randnummer 3.7.) wordt de datum van inwerkingtreding van artikel 12 aangepast zodat de datum in de toekomst ligt, zijnde 1 juli 2022.

Uitbetaling van een derde - autonome financieringsstroom

De gezinsbijslagen dienen ertoe om de opvoedingskosten gedeeltelijk te dragen. Voor de kinderen in een opvangstructuur of in niet-rechtstreekse toegankelijke hulpverlening zit een deel van deze opvoedingskost vervat in de materiële ondersteuning die zij krijgen vanuit de voorzieningen. Daar deze kinderen worden opgevangen door de overheid en om dubbele financiering te vermijden, wordt er steeds een derde van de gezinsbijslagen uitbetaald aan de begunstigden. Voor de kinderen geplaatst in een instelling door bemiddeling of ten laste van een openbare overheid, komt dit neer op hetzelfde bedrag zoals het huidige systeem voorziet.

Er werd steeds twee derde van de gezinsbijslagen ingehouden ten aanzien van de instellingen met het oog op de financiering van de materiële ondersteuning in de NRTJ. Dit maakte steeds deel uit van de subsidiëring van de instellingen.

Mede omwille van efficiëntiewinsten wordt het niet opportuun geacht om deze, historisch gecreëerde, financiering van deze instellingen rechtstreeks vanuit het Groeipakket langer te behouden. Hiertoe zal er ten aanzien van de voorzieningen een aparte autonome financieringsstroom worden opgezet, waarbij het equivalent van de inhoudingen van de gezinsbijslagen vastgeklikt op het startjaar en evoluerend met index en capaciteitsuitbreidingen, zal worden toegevoegd aan de begroting. De materiële ondersteuning die de kinderen krijgen zal bijvoorbeeld voor de kinderen ten laste van het agentschap Opgroeien regie worden gefinancierd door een toevoeging aan de begroting voor het Fonds Jongerenwelzijn.

Om tot deze autonome financieringsstroom te komen, wordt in een overgangperiode voorzien. De Vlaamse Regering zal ten aanzien van de instellingen die zij daartoe aanduidt een overgangperiode kunnen voorzien, waarbij voor deze instellingen de oorspronkelijke toekennings- en verdelingsregels nog maximaal twee jaar kunnen worden toegepast. Zo kunnen de instellingen die nu het twee derde van de gezinsbijslagen via het Groeipakket ontvangen, als onderdeel van hun subsidiëring, een overgang maken naar een globale financieringsstroom, analoog aan het bedrag dat zij nu ontvangen via de twee derde-verdelingsregels. (zie artikel 23 van voorliggend decreet)

Artikel 13.

Artikel 76 van het Groeipakketdecreet van 2018 bepaalt dat de toelagen in het kader van het gezinsbeleid worden uitbetaald op een bankrekening. Het tweede lid van artikel 76 van het Groeipakketdecreet van 2018 voorziet dat indien de gezinsbijslagen omwille van technische of sociale redenen niet per overschrijving kunnen worden uitbetaald, deze worden betaald met een circulaire cheque.

Wanneer een gezin geen rekeningnummer doorgeeft worden de toelagen per circulaire cheque uitbetaald. Gaat het gezin, om één of andere reden, de cheque niet innen, dan moet die cheque eerst vervallen voor ze opnieuw kan uitbetaald worden en/of moet ze boekhoudkundig afgeboekt worden. Dit is niet alleen een arbeidsintensieve procedure, er zijn ook heel wat kosten aan verbonden, zowel voor de uitbetalingsactor als voor de begunstigden. In het verleden zijn al pogingen ondernomen om begunstigden te

overtuigen om hun rekeningnummer door te geven, wat een wisselend succes kent. Op maandbasis zijn er gemiddeld zo'n 10.000 transacties via circulaire cheque, wat neerkomt op 1% van het totaal aantal transacties.

Voorliggende wijziging voorziet dat de Vlaamse Regering dient te bepalen welk betaalmiddel het meest geschikt is om de toelagen uit te betalen indien een overschrijving op een bankrekening niet mogelijk is, dit kan ook een ander betaalmiddel zijn dan circulaire cheque indien dit beter geschikt wordt geacht. Dit alternatief betaalmiddel is mogelijk voor alle toelagen in het kader van het gezinsbeleid, en niet uitsluitend voor de gezinsbijslagen. Teneinde de uitbetaling van de selectieve participatietoeslag, kinderopvangtoeslag of kleutertoeslag zo snel mogelijk te kunnen uitvoeren, werden deze tot op heden ook per circulaire cheque uitbetaald indien de betaling per overschrijving niet mogelijk is om technische of sociale redenen.

Artikel 14.

Met de invoering van het Groeipakketdecreet van 2018 is er een verjaringstermijn van vijf jaar bepaald die in het voordeel van de burger werkt. Hoewel de verjaringstermijnen voor de kleutertoeslag vanaf 1 januari 2019 en voor de selectieve participatietoelagen vanaf 1 september 2019 zijn beginnen lopen, werd er niet voor iedereen een duidelijk startpunt bepaald.

Concreet voor de burger die op dit ogenblik nog geen kleutertoeslag of selectieve participatietoeslag heeft aangevraagd of ontvangen was er door de decreetgever geen duidelijk beginpunt bepaald. Voorliggende bepaling verduidelijkt dit, wat nodig is in het kader van de rechtszekerheid. Deze bepaling creëert in elk geval geen negatieve gevolgen voor de burger, want de verjaringstermijn van vijf jaar is al bepaald bij de invoering van het Groeipakket.

Aangezien het gegeven om een duidelijke vaste datum vast te stellen momenteel niet voldoende duidelijk is, zal voorliggende wijziging m.b.t. de kleutertoeslag uitwerking hebben met ingang van 1 januari 2019, de inwerkingtreding van het Groeipakket en de wijziging m.b.t. de selectieve participatietoeslag met ingang van 1 september 2019, de inwerkingtreding van de selectieve participatietoelagen.

Hiermee wordt tegemoetgekomen aan het advies 71.033/1 van de Raad van State (randnummers 3.5.) en de retroactieve inwerkingtreding van de bepaling voldoende gemotiveerd.

Artikel 15.

1° Artikel 15 van voorliggend decreet brengt artikel 103 van het Groeipakketdecreet van 2018 in overeenstemming met de huidige praktijk. Artikel 103, § 2, van het Groeipakketdecreet van 2018 regelt de terugvordering van onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van gezinsbeleid door de Vlaamse Belastingdienst.

De voorwaarden 'de toelage kan niet teruggevorderd worden door middel van inhoudingen', 'de betrokkene reageert niet op minimaal twee aanmaningen van de uitbetalingsactor' en 'het overeengekomen afbetalingsplan wordt niet langer uitgevoerd' zijn cumulatieve voorwaarden. Het woord "of" dient dan ook te worden vervangen door het woord "en".

Eén van de voorwaarden is dat het overeengekomen afbetalingsplan niet langer wordt uitgevoerd. Er wordt echter niet altijd een afbetalingsplan afgesloten tussen de betrokkene en de uitbetalingsactor. Door de aanpassing van artikel 103 van het Groeipakketdecreet van 2018 wordt duidelijk dat dit enkel een voorwaarde is indien er een plan werd overeengekomen.

2° Artikel 103, paragraaf 1, tweede lid, van het Groeipakketdecreet van 2018 verwijst naar de invordering bij dwangbevel van de ten onrechte betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid waarvan de gegevens door de uitbetalingsactor via het agentschap Opgroeien regie aan de Vlaamse Belastingdienst worden bezorgd. De Vlaamse Belastingdienst heeft, naast de betekening van het dwangbevel ook de mogelijkheid om anderen invorderingsmogelijkheden toe te passen, bv. vereenvoudigd derdenbeslag.

Op het moment van het schrijven van het Groeipakketdecreet van 2018 was er regelgevend nog niet voorzien dat de Vlaamse Belastingdienst ook een vereenvoudigd derdenbeslag kan leggen voor onbetwiste en opeisbare niet-fiscale schuldvorderingen, administratieve geldboeten en toebehoren (zie het BVR van 1 juni 2018 'houdende wijziging van diverse besluiten, wat betreft de kilometerheffing, de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen, de geïntegreerde woonbonus, de energieverhoging en tot opheffing van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2007 tot regeling van de werking van het Vlaams Toekomstfonds' dat onder meer het vereenvoudigd derdenbeslag invoegt in het BVR van 16 mei 1995 'betreffende de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen voor de Vlaamse Gemeenschap en de instellingen die eronder ressorteren'). Het is nooit de bedoeling geweest om de mogelijkheden voor de Vlaamse Belastingdienst te beperken tot invordering bij dwangbevel.

De woorden 'bij dwangbevel' dienen bijgevolg te worden opgeheven.

Hierbij wordt er geen afbreuk gedaan aan rechten. Er zal over worden gewaakt dat deze procedurele maatregelen niet op de reeds afgesloten controleprocedures worden uitgevoerd en enkel worden toegepast op lopende procedures.

Hiermee wordt tegemoetgekomen aan het advies 71.033/1 van de Raad van State (randnummers 3.6.) en de retroactieve inwerkingtreding van de bepaling voldoende gemotiveerd.

3° Artikel 15 van voorliggend decreet voorziet eveneens in een wijziging van terminologie aangezien het reservefonds niet meer bestaat.

Aangezien deze wijzigingen een bevestiging zijn van de huidige praktijk, hebben deze wijzigingen uitwerking met ingang van 1 januari 2019, de inwerkingtreding van het Groeipakketdecreet van 2018.

Artikel 16 tot en met artikel 19.

In het kader van de invordering van de bestuurlijke geldboeten, die kunnen worden opgelegd ten aanzien van de burger en ten aanzien van de uitbetalingsactoren is er in het Groeipakketdecreet telkens sprake van een invordering bij dwangbevel.

Deze bestuurlijke geldboeten worden, na herinnering tot betaling en nadat de beroepstermijn is verstreken, ingevorderd door de Vlaamse Belastingdienst, overeenkomstig artikel 2 van het decreet van 22 februari 1995 tot regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen voor de Vlaamse Gemeenschap en de instellingen die eronder ressorteren.

De Vlaamse Belastingdienst heeft, naast de betekening van het dwangbevel ook de mogelijkheid om andere invorderingsmogelijkheden toe te passen, bv. vereenvoudigd derdenbeslag. Op het moment van het schrijven van het Groeipakketdecreet van 2018 was er regelgevend nog niet voorzien dat de Vlaamse Belastingdienst ook een vereenvoudigd derdenbeslag kan leggen voor niet-fiscale schuldvorderingen, administratieve geldboeten en toebehoren (zie het BVR van 1 juni 2018 'houdende wijziging van diverse besluiten, wat betreft de kilometerheffing, de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen, de geïntegreerde woonbonus, de energieheffing en tot opheffing van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2007 tot regeling van de werking van het Vlaams Toekomstfonds' dat onder meer het vereenvoudigd derdenbeslag invoegt in het BVR van 16 mei 1995 'betreffende de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen voor de Vlaamse Gemeenschap en de instellingen die eronder ressorteren'). Het is nooit de bedoeling geweest om de mogelijkheden voor de Vlaamse Belastingdienst te beperken tot invordering bij dwangbevel.

De woorden 'bij dwangbevel' dienen bijgevolg te worden opgeheven.

Hierbij wordt er geen afbreuk gedaan aan rechten. Er zal over worden gewaakt dat deze procedurele maatregelen niet op de reeds afgesloten controleprocedures worden uitgevoerd en enkel worden toegepast op lopende procedures.

Hiermee wordt tegemoetgekomen aan het advies 71.033/1 van de Raad van State (randnummers 3.6.) en de retroactieve inwerkingtreding van de bepaling voldoende gemotiveerd.

Artikel 20.

Artikel 216 bepaalt dat kinderen, geboren vóór 1 januari 2019, die wees worden vanaf of na 1 januari 2019 vanaf de maand van het overlijden van één van de ouders recht geven op de gezinsbijslagen, vermeld in boek 2, deel 1, titels 3 tot en met 5, waaronder de wezentoeslag, vermeld in artikel 15 van het Groeipakketdecreet van 2018.

Naar aanleiding van de evaluatie na anderhalf jaar Groeipakket en uit een aantal beslissingen van de Geschillencommissie is gebleken dat de situatie zich kan voordoen dat een gezin waarbij één van de ouders (al dan niet inwonend in dat gezin) van de rechtgevende kinderen is overleden, door de toepassing van artikel 216, recht geeft op een lager bedrag aan gezinsbijslagen dan voor het overlijden.

Ten gevolge van de evaluatie na anderhalf jaar Groeipakket werd er een beleidsaanbeveling gedaan met als doel ervoor te zorgen dat gezinnen die door de toepassing van het mechanisme in paragraaf 1 een lager bedrag aan gezinsbijslagen ontvangen na het overlijden van een ouder dan in de maand voor het overlijden, geen verlies mogen leiden. In de resolutie 'over het gevolg dat wordt gegeven aan de evaluatie van het Groeipakket' van 14 juli 2021 (meegedeeld aan de Vlaamse Regering op 16 juli 2021), vraagt ook het Vlaams Parlement om positief gevolg te geven aan deze beleidsaanbeveling.

Voorliggend artikel geeft uitvoering aan deze beleidsaanbeveling.

Op basis van voorliggend artikel wordt er een vergelijking gemaakt van het recht op gezinsbijslagen in het gezin van de begunstigdenkern zoals deze begunstigdenkern zal bestaan na het overlijden van één van de ouders. Door te kijken naar de begunstigdenkern zoals deze begunstigdenkern zal bestaan na het overlijden, wordt het verschil in behandeling ondermijnd indien er zich voor het overlijden al dan niet een begunstigdenkern had gevormd. Met andere woorden, de impact is niet afhankelijk van de overschakeling van bijslagtrekkendenkern naar begunstigdenkern.

Om het recht te vergelijken wordt het bedrag van het basisbedrag, vermeld in artikel 210, §1, en de leeftijdbijslag, vermeld in artikel 212 en artikel 213, vergeleken met het bedrag van het basisbedrag, vermeld in artikel 13 en de wezentoeslag, vermeld in artikel 15. Om ongewenste effecten te voorkomen wordt er geen rekening gehouden met sociale toeslag. Bovendien wordt er zo vermeden dat gezinnen die geen sociale toeslag krijgen meer gecompenseerd worden dan gezinnen die wel een sociale toeslag ontvangen. Dit zou leiden tot een verkeerde herverdeling van de middelen.

Indien wordt vastgesteld dat deze weeskinderen in het gezin van de begunstigen samen door de toepassing van het mechanisme in paragraaf 1 minder gezinsbijslagen (basisbedrag + wezentoeslag) zullen ontvangen dan in de maand voor het overlijden (basisbedrag + leeftijdstoelage) zullen de weeskinderen in het gezin van de begunstigde het bedrag van het oude basisbedrag en leeftijdstoelage behouden.

Van zodra één van de weeskinderen uit het gezin stroomt (gezin verlaat of geen recht meer geeft op gezinsbijslagen), zal de compensatie gestopt worden en zal artikel 16, paragraaf 1 worden toegepast.

Dit artikel beoogt het verlies recht te zetten dat gezinnen hebben ondervonden in geval van een overlijden vanaf 1 januari 2019. Momenteel zijn er tiental gezinnen in dergelijke situatie gekend. Dit artikel heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2019.

Artikel 21.

Door de toevoeging van de bepalingen van artikel 68 van het Groeipakketdecreet van 2018 (zie artikel 12 van voorliggend decreet), is dit artikel op alle kinderen van toepassing, zowel voor kinderen geplaatst voor als na 1 januari 2019. Voor alle geplaatste kinderen die onder de overgangsmaatregelen vallen geldt de regel één derde aan de begunstigde.

Ingevolge het advies 71.033/1 van de Raad van State van 18 maart 2022 (randnummer 3.7.) wordt de datum van inwerkingtreding van artikel 21 aangepast zodat de datum in de toekomst ligt, zijnde 1 juli 2022.

Artikel 22.

Door de toevoeging van de bepalingen van artikel 68 in artikel 225 van het Groeipakketdecreet van 2018 (zie artikel 21 van voorliggend decreet), heeft het artikel 226 van het Groeipakketdecreet van 2018 geen nut meer, aangezien dit artikel nog de bepalingen bevat in geval van verdeling tussen de begunstigde en de instelling.

Ingevolge het advies 71.033/1 van de Raad van State van 18 maart 2022 (randnummer 3.7.) wordt de datum van inwerkingtreding van artikel 22 aangepast zodat de datum in de toekomst ligt, zijnde 1 juli 2022.

Hoofdstuk 4. Slotbepalingen

Artikel 23.

Gelet op de praktische uitwerking die nodig is voor het opzetten van de vooropgestelde autonome financieringsstroom en de wijziging op niveau van begroting wordt de mogelijkheid voorzien dat de Vlaamse Regering de toepassing van de oorspronkelijke verdelingsregels nog verder toepast voor instellingen die zij daartoe aanduidt.

Deze overgangsbepaling dient enerzijds te worden voorzien ten aanzien van het fonds Jongerenwelzijn, aangezien het wenselijk is om de aanpassing van een begroting te laten starten in het begin van een kalenderjaar. Bovendien is het voor het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap en de Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning niet mogelijk om dezelfde timing te hanteren als het fonds Jongerenwelzijn. Daarom voorziet dit artikel in een delegatie aan de Vlaamse Regering om uiterlijk tot 31 december 2024 de oorspronkelijke toekennings- en verdelingsregels overeenkomstig artikel 68, §1 en §2 van het Groeipakketdecreet van 2018 verder toe te passen, zodat het twee derde nog een bepaalde periode via het Groeipakket wordt toegekend aan fond Jongerenwelzijn en de voorzieningen. Na deze datum zullen alle voorzieningen dienen over te stappen naar een autonome financieringsstroom.

Ingevolge het advies 71.033/1 van de Raad van State van 18 maart 2022 (randnummer 3.7.) wordt de datum van inwerkingtreding van artikel 23 aangepast zodat de datum in de toekomst ligt, zijnde 1 juli 2022.

Artikel 24.

Artikel 24 van voorliggend decreet bepaalt de inwerkingtreding van dit decreet, dewelke steeds werd toegelicht bij het betreffende artikel van dit decreet.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

JAN JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Wouter BEKE